

TIŠINA BUČNE DOLINE

ali nek dramski poskus

Varja Hrvatin

TISTI, KI VELIKO POVEDO, A OSTAJAJO TIHO:

Jaz, didaskalija, mojstrica besed

/

KORENJAK

/

MALA BUČA in VELIKA BUČA

/

TRDNJAVA

KJUČAVNIČAR

KLJUČAVNIČARKA

Nekoč pred davnimi časi,

ko so besede postale neslišne,

tam nekje, kjer je podoba povedala tisoč besed.

Sta se kotalili dve buči. Ena bolj bučna, druga bolj sočna.

MALA BUČA *se kotali. Ja pa boš že pohitela.*
VELIKA BUČA *se zadihano kotali za njo. Če sem utrujena.*
MALA BUČA *Zakaj se moraš vedno pritožvat?*
VELIKA BUČA *Meni je blo čisto vredu tam notri, pa si ti začela težit.*
MALA BUČA *Joj daj zalepi ta svoj bučji gobec in se greva kotalit, preden naju ujamejo.*

In takrat se kotalita in kotalita in se skotalita. In se kotalita dokler se pred njima ne razpre pot na zeleni griček poln sočne rosne trave, plešočega krošnega listja in nadobudnih spomladanskih cvetov. Tam se pred tabo razprostre čudovit – skoraj kičast – razgled nad zeleno dolino. Ta zelena dolina je sicer skromne, skoraj neopazne velikosti, a plodna in brhka kot nikatera daleč naokoli. Ne tako plodna kot tista iz katere prihajajo mleko in jogurti. Tudi ne tako drzna kot tista po katerih letijo in kraljujejo zeleni zmaji. Ta zelena dolina iz zelenega grička je videti kot nedolžna slikanica, kot utrinek iz otroške pravljice. A če se spustiš malo globlje po gozdni poti skozi globoko jedro brhkega grička, malo nižje in bližje, vidiš da se pod sočnim gričkom skriva nekaj prav...

VELIKA BUČA *Nagravžnega?*
MALA BUČA *Prosim, kaj si rekla?*
VELIKA BUČA *Ogabnega?*
MALA BUČA *O čem ti govoriš?*
VELIKA BUČA *Sluzastega?*
MALA BUČA *Pa a ti mene sploh poslušáš?*
VELIKA BUČA *Utapljam se.*
MALA BUČA *A se ti blede?*
VELIKA BUČA *Nekaj brbota.*
MALA BUČA *s privzdignjenimi obrvmi Ja.. Tebi v glavi.*
VELIKA BUČA *A ne čutiš?*
MALA BUČA *Česa?*
VELIKA BUČA *Ja tega... Brbotanja.*
MALA BUČA *Kakšen vokabular je zdaj to. Ne delaj se, da si neka intelektualna buča, ker si samo navadna butasta buča.*
VELIKA BUČA *Brbota. Blop blop. Bp bp. Blp. In ji zmanjka besed.*

MALA BUČA

zavije z očmi, vstran Ta je pa že godna za --

In še preden Mala buča uspe zopet ponagajati Veliki buči, ji njen bučji gobec zapre ogromna kepa, glamurozna gmota zelene sluzi. Kot bi ji nekdo s senenim nahodom, prebavnimi motnjami in utrujenim želodcem izbrizgnil prav vso vsebino svoje biti in jo zabrbotal proti njej, da bi jo utišal. In tako je brbotalo in brbotalo, dokler ni dokazalo, da je Velika buča imela prav in vse dokler se ni izbljuvalo prav vso brizganje brbotajoče žolčne sluzi, je začelo...

MALA BUČA

zgroženo. OMG, a si ti vidla to? Fuuuuj!

VELIKA BUČA

z gnusom. Verjetno je neka alergija.

MALA BUČA

razburjeno. Kdo pa ta misli, da je? Kaktus?

VELIKA BUČA

se čisti sluzi. Al je pa pokvarjen falafel pojedu.

In takrat, ravno takrat ko se brbotajoča sluz razleza, se čedalje bolj nabira v eno gromozansko neoblično zeleno žolčasto gmoto. Gmota brbota in brbota tako glasno, tako nagravžno nadležno, vse dokler se iz brbotajoče ogabe ne izrodi prava pravcata podoba človeka. No, lika. Recimo mu, za voljo razvoja zgodbe; Korenjak.

KORENJAK

Jaz bi rad nekaj povedal.

MALA BUČA

pogleda Korenjaka. Kaj bi pa tale zdej rad?

VELIKA BUČA

On bi tut bil buča.

MALA BUČA

On bi bil buča, on bi bil buča, ja. A je mene kdo vprašal kaj bi rada bila?

VELIKA BUČA

A boš spet začela?

MALA BUČA

Ja kaj, a ne smem sanjat?

VELIKA BUČA

Prebol že enkrat. Nikol ne boš kaktus.

MALA BUČA

pogleda Korenjaka. Lejga tega, on bi res bil buča al kaj?

VELIKA BUČA

kot navdušen otrok. Naj gre z nama, meni je dolgčaaaas!

Korenjak sledi bučmankama, se proba kotaliti z njima, a ker ni ne buča, ne kaktus in ima noge, raje teče in skače in jima sledi, dokler ne prispejo pred veliko ledeno podobo. BAM. In še enkrat BAM. Se buči zabijeta v ledeno kraljestvo pred njunimi očmi in se ustavita... In za njima Korenjak. In pred njimi... Bela, kamnita, mrtva Trdnjava. Polna ljubezni, življenja nekoč, zdaj prazna in otopela.

MALA BUČA *pogleduje naokoli. A spet smo tle al kaj?*
VELIKA BUČA *Sem ti rekla, da je boljše, da ostaneva zaprti.*
MALA BUČA *Dej nehi s to bučarijo, greva se skotalit v drugo smer!*
KORENJAK *Jaz bi samo nekaj povedal--*

On bi nekaj povedal. Ja. Jejhata, jej. Takrat Korenjak zapre oči in se strese. Jejhata, jej. Trese se in trese kot bi želel zacingljati. Jejhata, jej. A ne zacinglja. Jejhata, jej. Trese se in trese in se trese vse dokler ne izbljuva kepe ogabne nagravnjene lepljive smrdljive umazane okužene bolešno oskrunjene zelene žolčaste sluzi. Jejhata, jej. Bluva in bljuva in izbljuva; BLABLABLA – vojna v Siriji, Brad in Angelina se ločujeta. BLABLABLA – priseljenci bežijo v Ugando. Do konca februarja 10% popust na vse izdelke z Mercator pika kartico. BLABLABLA – rezi v kulturi. Nocoj ob 20h nova epizoda Reke ljubezni. BLABLABLA in tako dalje in tako dalje. In takrat... Takrat ga prekine nadležen žvenket cingljanja nekkih dveh bitij, odetih v tisočere plasti zarjavele kovine, z vonjem po železu in posušeni postani krvi.

KORENJAK *Kdo sta?*
KLJUČAVNIČAR *Zacinglja s šopom ključev. Samo pomagati ti hočeva.*
KORENJAK *Ne razumem.*
KLJUČAVNIČARKA *Zacinglja s šopom ključev. Tu si se rodil.*
KLJUČAVNIČAR *Potrka na trdnjavo. Prav tu.*
KJUČAVNIČARKA *Močno si kričal, ko si privekal na svet. Kričal in kričal.*
KLJUČAVNIČAR *Videl si... In slišal... In kričal...*
KLJUČAVNIČARKA *Vse si videl.*
KLJUČAVNIČAR *Vse si slišal.*
KLJUČAVNIČARKA *Želel si spregovoriti.*
KLJUČAVNIČAR *A si le kričal.*
KLJUČAVNIČARKA *Širnemu svetu si želel povedati resnico.*
KLJUČAVNIČAR *A si le kričal.*
KLJUČAVNIČARKA *Rešiti sva te hotela.*
KLJUČAVNIČAR *Zaščititi.*
KLJUČAVNIČARKA *Tvoje besede sva zaklenila v Trdnjavo.*
KLJUČAVNIČAR *Jih zapahnila.*
KLJUČAVNIČARKA *Zaklenila s tisočerimi ključavnicami.*

KLJUČAVNIČAR S tisočerimi ključavnicami kraljevala nad tišino.

KLJUČAVNIČARKA Mislila sva, da si zblaznel.

KJUČAVNIČAR Za mojstrico besed si se imel.

KLJUČAVNIČARKA V to globoko si verjel.

KJUČAVNIČAR Besede so ti postale nevarne.

KLJUČAVNIČARKA Samo pomagati sva hotela.

KLJUČAVNIČAR Besede vzela.

KLJUČAVNIČARKA Zamrznila, zaklenila, zapahnila.

KORENJAK *Zmedeno.* Ampak jaz bi samo nekaj povedal --

TRDNJAVA *Se vmeša.* Lahko poveš, lahko! Samo globoko vdihni, vdihni globoko in odkleni!

KORENJAK Ampak jaz nisem ključavničar, nimam nobenega ključa.

TRDNJAVA Imaš, imaš. A tvoj kjuč je drugačen. Zacingljaj, zacingljaj, odkleni, odkleni. Zacingljaj, zacingljaj – resnico osvobodi.

Zacingljata Ključavničar in Ključavničarka. Žvenklja žvenlkja žvenket in zacinglja. Zacingljata in se kar naenkrat razblinita. In Korenjak ostane sam. Jejhata, jej. Čisto sam v svoji sluzi, sam samcat, sam. Jejhata, jej.

TRDNJAVA Čisto sam.

KORENJAK Sam samcat. Sam.

Korenjak strmi v ledeno kraljestvo. Bori se sam s seboj, ker bi rad nekaj povedal.

KORENJAK Toliko strani in še zmeraj nisem nič povedal. Rad bi nekaj povedal--

TRDNJAVA Jaz imam tvoje besede. Jih ne slišiš? Zappleši z menoj.

KORENJAK *Zmedeno.* Zaplesal te bom! Zamajem, zaplešem. Majem in plešem.

TRDNJAVA *Se zahihita, kot bi jo nekdo požgečkal.* Nehaj, nehaj, to žgečka!

KORENJAK Počasi, čisto počasi se bom igral. Igral se, božal in žgečkal. Igral, izzival in žgečkal. Se igral in igral, božal in žgečkal.

TRDNJAVA *V izmikanju žgečkanja, oživi.* Počasi, počasi, čisto počasi!

KORENJAK Igral se, božal in žgečkal.

TRDNJAVA Dokler ne bom zadrgetala, zaplesala in postala.

KORENJAK Postal bom živ in žgečkal.

TRDNJAVA Dokler še tebe ne bo svet požgečkal.
KORENJAK Začutil sem toplino, se ogrel in zavrel.
TRDNJAVA Začutil je toplino, se ogrel in zavrel!
KORENJAK Zdaj s svojo toplino sopihal bom s polno paro naprej. Nočem nazaj.
Igral bi se in žgečkal.
TRDNJAVA Igral bi se, žgečkal.
KORENJAK Hi hi hi, sva se zahihitala.
TRDNJAVA Hi hi hi, sva se zahihitala. Še nikdar se ni počutil tako. Tako mogočno,
tako lepo. Samo še povedati je hotel nekaj.
KLJUČAVNIČAR *zažvenklja v obratu* Kaj je bilo to?
TRDNJAVA Besede bežijo.
KLJUČAVNIČARKA Kako? Zaklenila sva jih.
TRDNJAVA Skozi špranje še zmeraj doni.
KLJUČAVNIČAR Zapolnil sem jih.
TRDNJAVA *nagajivo.* Pazita, pazita, opsala, uhajajo, uhajajo!
KLJUČAVNIČARJA Tiho bodi!
TRDNJAVA *se zahihita.* Za mojo tišino ne skrbita, raje za svojim sinčkom tecita.

Srhljiva tišina. Kot tihek pisk razpoke krhkega stekla. A tudi skozi razpoke tišin uhajajo drobci nekih pozabljenih nerazumljivih besed...

KLJUČAVNIČARJA *se zakrohočeta* Nihče več si ne bo drznil spregovoriti!
KORENJAK *kot bi mu šlo na bruhanje.* Jaz bi rad nekaj povedal--
TRDNJAVA Bežijo, bežijo, opala, besede letijo!
KLJUČAVNIČARJA *Trdnjavi.* Dovolj te imava.
KORENJAK *kot da bi mu še bolj šlo na bruhanje.* Jaz bi res samo nekaj povedal--

Zdaj je pa res čas da Korenjak spregovori in nekaj pove. In ravno ko Korenjak, po dolgem naprežanju in spahovanju, želi izpustiti svojo dolgo pričakovano repliko, namesto replike izbljuva kepo sluzi, ki se širi in širi. Kepa ogabne nagravnjene lepljive smrdljive umazane okužene bolešno oskrunjene zelene žolčaste sluzi. Sluz se razleza in razjeda. Tako hitro kot tečejo neslišane besede, tako hitro se razleza in razjeda sluz. Peče in boli. Izpod zelene brozge izbljuvanega smrklija, se prav borbeno izvlečeta Mala in Velika buča. Kašljata sluz in se kot dva majska hrošča poskušata kotaliti po hrbtu, vendar jima nikakor ne uspeva.

MALA BUČA Bljak! Kaj je spet to?
VELIKA BUČA Nevem. Izgleda kot, da bi naredili marmelado iz naju.
MALA BUČA *jo lopne po glavi* Butlja! Midve sva oranžni.
VELIKA BUČA Ne morem več tega, hočem se kotalit!
MALA BUČA Ja pa kaj se pritožuješ. Daj, morava se zabit ena v drugo, da naju bo odbilo in odneslo na pecelj.
VELIKA BUČA Pa saj nisva v risanki!
MALA BUČA Ti boš pa že vedela v katerem formatu sva! Daj, zabij!

Velika in Mala buča se z ogromnim zanosom zasukata druga proti drugi; TRESK treščita in ju raznese na tisoče in tisoče koščke. In tako tudi Velike in Male buče ni bilo več in sta postali marmelada. Ne, pita! Ne, ne, ne; bučna juha! Ali pa bučno olje. Ali pa pač okras za Noč čarovnic. Ne saj ne, hecam se. TRESK in ju je odneslo na njune peclje. Ko sta ravno ujemali ravnotežje na svojih pecljih, se je v daljavi pričela izrisovati gromozanska, ostra, skoraj zaslepljujoča podoba obdana s kovinskim sijajem in izginjati. Švignejo besede. Prepovedane besede. Neuslišane besede. Utišane besede.

MALA BUČA *Veliki. A slišiš?*
VELIKA BUČA *z gnusom se še zmeraj čisti sluzi. A vidiš ti ta gravž?*
MALA BUČA To se ti ne bi zgodil, če bi bla kaktus.

Švignejo besede. Prepovedane besede. Neuslišane besede. Utišane besede.

MALA BUČA *prestrašeno. Ne resno! Kaj je blo to?*
VELIKA BUČA Ti si ta pametnejša buča!
MALA BUČA A si vidla no?

Švigajo besede. Prepovedane besede. Neuslišane besede. Utišane besede. Švigajo in švigajo. Dokler ne prenehajo švigati in se samo ustavijo. Kot kristalno jasen in udaren reklamami napis za Spar, ali pa Mercator, ali pa za jogurte iz zelene doline. JUMBO PLAKAT BUM "Buče iz zelene doline" in zraven idilična piknik slika bučne marmelade, bučnih pit, bučne juhe in seveda... Buč. In zdaj, ko je Korenjak izbljuval vso sluz, ki ga je premogla njegova korenjaška bit, je utihnil.

Jumbo plakat se začne večati.

MALA BUČA

Veliki buči. Pšššššššššššššššššš!

In večati.

VELIKA BUČA

Zmedeno pogleda Malo bučo, jo oponaša. Pšššššššššššš!

In večati in večati.

MALA BUČA

Si oddahne. Joj a ni fajn zdej ko je vse tko tiho.

VELIKA BUČA

Skomigne s pecljem. Pa nevem no, men je mal dolgčas.

MALA BUČA

Dej tih bod no, da je mal mir.

VELIKA BUČA

Zaklene usta, pogoltne ključ, potegne zadrigo. In je tiho.

In večati in večati in večati in večati in večati.

MALA BUČA

aaaaaaaah. Tišina.

In se veča dokler ne preraste in utiša Male in Velike buče, Ključavničarjev, Korenjaka in pogoltne vse, prav vse, kar smo dosedaj videli in slišali. No, prebrali. In je tišina.

pšššššššššššššššššš! KONEC